

Retningslinjer for straffegjennomføring med elektronisk kontroll

Fastsatt av Kriminalomsorgens sentrale forvaltning 4. mars 2009 med hjemmel i forskrift til lov om straffegjennomføring av 22. februar 2007 § 7-1. Revidert 1. mars 2010.

Forskriften § 7-1. Formål

Straffegjennomføring med elektronisk kontroll i medhold av § 16 annet ledd er en straffegjennomføringsform utenfor fengsel, med sikte på å fremme domfeltes mulighet til å kunne ivareta sine sosiale og økonomiske forpliktelser under straffegjennomføringen og bidra til å redusere faren for ny kriminalitet.

Straffegjennomføring med elektronisk kontroll skal være hensiktsmessig for å sikre den domfelte en positiv utvikling og motvirke ny kriminalitet. Det skal legges til rette for at domfeltes sosiale og økonomiske forpliktelser kan ivaretas. Hvis domfelte ikke allerede har slike forpliktelser som bolig eller sysselsetting, skal det legges til rette for at det kan etableres.

Forskriften § 7-2. Målgruppe

Straffegjennomføring med elektronisk kontroll gjelder for domfelte som under hele straffegjennomføringen er bosatt i et av de fylker der tilbud om elektronisk kontroll er etablert og som ellers oppfyller de øvrige vilkår. Det samme gjelder innsatte som skal overføres til elektronisk kontroll, og som er bosatt eller som skal bosette seg i et av de aktuelle fylkene.

Gjennomføring av deler av straffen med elektronisk kontroll skal gjelde domfelte som forventes prøveløslatt ved 2/3-tid eller senere. Overføring fra fengsel til straffegjennomføring med elektronisk kontroll kan ikke skje før en tredel av den ubetingede straffen er gjennomført.

Dersom domfelte er siktet for nye straffbare forhold skal straffegjennomføring med elektronisk kontroll som hovedregel ikke innvilges.

Domfelte som er besluttet utvist fra landet skal som hovedregel ikke innvilges straffegjennomføring med elektronisk kontroll.

Definisjon av hel- og delgjennomføring

Straffegjennomføring med elektronisk kontroll skal gjelde for domfelte som er idømt inntil fire måneder fengselsstraff (helgjennomføring) eller har inntil fire måneder igjen til forventet prøveløslatelse (delgjennomføring). Med den idømte fengselsstraff menes den samlede lengde av betinget og ubetinget fengselsstraff.

Helgjennomføring

Helgjennomføring vil være særlig egnet for unge lovbrøyttere og førstegangssonere, blant annet for å unngå eventuelle negative konsekvenser som følge av et fengselsopphold. Hensynet til domfeltes mulighet til å fortsette eller begynne på skole, arbeid eller annen hensiktsmessig sysselsetting skal tillegges stor vekt.

Delgjennomføring

Overføring fra fengsel til straffegjennomføring med elektronisk kontroll skal være hensiktsmessig for å sikre en positiv utvikling, som for eksempel at domfelte kan arbeide, ha kontakt med familie osv. Det skal i utgangspunktet mindre til for overføring etter § 16 annet ledd enn etter § 16 første ledd. Til forskjell fra § 16 første ledd kreves det ikke en allerede etablert positiv utvikling, så lenge overføringen anses hensiktsmessig for en fremtidig positiv utvikling. Videre bør straffegjennomføring med elektronisk kontroll totalt sett fremstå som egnet med tanke på muligheter for å leve et liv uten kriminalitet.

Ved delgjennomføring skal kriminalomsorgen ta foreløpig stilling til tidspunkt for forventet prøveløslatelse før søknad om straffegjennomføring med elektronisk kontroll kan vurderes. Løslatelse ved ½-tid etter strgfjl. § 42 tredje ledd omfattes normalt ikke, da denne bestemmelsen er ment å ivareta andre hensyn enn utslusing fra fengsel. Prøveløslatelsesdatoen skal som hovedregel være senest 14 dager før endt tid, jf. strgfjl. § 42 første ledd.

Domfelte som får fradrag i straffen for utholdt varetekt, kan overføres direkte til straffegjennomføring med elektronisk kontroll dersom tiden som er gjennomført i varetekt strekker seg ut over 1/3 av straffetiden og vilkårene for delgjennomføring med elektronisk kontroll ellers er oppfylt. Hvis domfelte er løslatt fra varetekt, er det ikke nødvendig at domfelte innsettes i fengsel før overføring til straffegjennomføring med elektronisk kontroll skjer. Regionen må i forbindelse med vedtak om straffegjennomføring med elektronisk kontroll ta stilling til forventet tidspunkt for prøveløslatelse. Under behandlingen av saken kan det om nødvendig bes om en uttalelse fra fengselet hvor domfelte har gjennomført varetekt.

Bosted

Domfelte anses bosatt der hvor vedkommende er folkeregistrert eller bor midlertidig. Midlertidig bosted kan for eksempel være der hvor domfelte studerer eller midlertidig flytter til under straffegjennomføringsperioden. Det kan godtas at domfelte bor hos andre under straffegjennomføringen, som f.eks. slekt eller venner.

Domfelte unntatt fra straffegjennomføring med elektronisk kontroll

Følgende grupper skal ikke innvilges straffegjennomføring med elektronisk kontroll:

- Forvarings- og sikringsdømte
- Bøtesonere

Domfelte som etter brudd på samfunnsstraff, narkotikaprogram med domstolskontroll eller promilleprogram (program for ruspåvirket kjøring) får straffen omgjort til fengselsstraff kan innvilges delgjennomføring, men ikke helgjennomføring med elektronisk kontroll.

Straffegjennomføring med elektronisk kontroll kan ikke gjennomføres mens domfelte fullbyrder straff i institusjon etter § 12. Domfelte som allerede fullbyrder straff i medhold av § 12 kan imidlertid overføres til delgjennomføring med elektronisk kontroll.

Domfelte som er idømt flere straffereaksjoner

Straffegjennomføring med elektronisk kontroll kan innvilges for flere dommer samtidig, så lenge den samlede lengden på den idømte fengselsstraffen ikke overstiger fire måneder. Dersom domfelte har to eller flere dommer som til sammen overstiger fire måneder skal helgjennomføring med elektronisk kontroll ikke innvilges.

Domfelte som er idømt kombinert samfunnsstraff og ubetinget fengselsstraff kan gjennomføre den ubetingede fengselsstraffen med elektronisk kontroll.

Det samme gjelder domfelte som idømmes en kombinasjon av betinget og ubetinget fengsel, såfremt den samlede lengde ikke overskrider fire måneder.

Nye straffbare forhold

Dersom domfelte er siktet for nye straffbare forhold, jf. straffeprosessloven § 82, bør straffegjennomføring med elektronisk kontroll ikke innvilges. Det skal særlig legges vekt på det nye straffbare forholdets alvorlighetsgrad og om det kan medføre ubetinget fengselsstraff.

Særlig om utenlandske domfelte

Det er en forutsetning for innvilgelse av straffegjennomføring med elektronisk kontroll at domfelte med utenlandsk statsborgerskap har oppholds- eller arbeidstillatelse i Norge.

Ved vurderingen av om domfelte med utvisningsvedtak skal innvilges straffegjennomføring med elektronisk kontroll skal det særlig legges vekt på faren for unndragelse og faren for at domfelte begår ny kriminalitet. Det skal videre tas hensyn til domfeltes tilknytning til landet.

Forskriften § 7-3. Forutsetninger for straffegjennomføring med elektronisk kontroll

Domfelte må godta de krav og vilkår som kriminalomsorgen fastsetter for straffegjennomføringen.

Domfelte må ha tilgang til egnet bolig med innlagt elektrisitet og mulighet for egnet telefonforbindelse. Domfelte må være villig til å motta besøk i boligen av kriminalomsorgen eller andre som kriminalomsorgen bemyndiger.

Det er en forutsetning at alle samboende over 18 år samtykker til at domfelte innvilges straffegjennomføring med elektronisk kontroll.

Dersom det anses utilrådelig skal straffegjennomføring med elektronisk kontroll ikke innvilges. I de tilfeller der det aktuelle lovbruddet er begått i eget hjem eller mot medlemmer av husstanden, eller det dreier seg om volds- eller seksualforbrytelser, skal domfelte som hovedregel ikke innvilges straffegjennomføring med elektronisk kontroll. Dersom domfelte er dømt for volds- eller seksualforbrytelse mot en person som domfelte bodde eller fortsatt bor sammen med, skal straffegjennomføring med elektronisk kontroll ikke innvilges.

Straffegjennomføring med elektronisk kontroll skal ikke innvilges dersom formålet med straffen eller sikkerhetsmessige grunner taler mot det, eller det er grunn til å anta at domfelte vil unndra seg gjennomføringen.

Domfeltes samtykke

Domfeltes samtykke skal være skriftlig og skal avgis i forbindelse med egnethetsvurderingen. Det nærmere innhold i krav og vilkår fastsettes i en gjennomføringsplan etter at domfelte er innvilget straffegjennomføring med elektronisk kontroll, men før iverksettelsen.

Egnet bolig

Ved vurderingen av om en bolig er egnet for straffegjennomføring med elektronisk kontroll, skal det være avgjørende om kriminalomsorgen kan foreta effektiv kontroll av domfelte i boligen.

Med egnet telefonforbindelse menes innlagt fasttelefon eller tilfredsstillende mobiltelefondekning.

Det er ikke tillatt å benytte ekstratjenester fra teleleverandøren eller annet utstyr som kan påvirke den elektroniske kontrollen.

Dersom domfelte deler nødvendige fellesarealer som kjøkken og bad eller toalett med andre personer som ikke kan regnes som samboende, skal boligen ikke anses som egnet. Visse studentboliger, samt hotell og hospits vil dermed være uegnede boliger.

Boligen må være av fast karakter og ikke flyttbar, slik som for eksempel en campingvogn eller husbåt. Domfelte skal i utgangspunktet bo i samme bolig gjennom hele straffegjennomføringen. Det kan godtas at domfelte flytter under forutsetning av at kravene til egnet bolig fortsatt er oppfylt.

Kriminalomsorgen bør så langt det er mulig samarbeide med andre myndigheter, frivillige organisasjoner og lignende for å bistå domfelte i å finne en egnet bolig.

Samtykke fra samboende over 18 år

Med samboende menes enhver annen person i husstanden som har sitt hovedbosted der og som domfelte har en nær og varig relasjon til. Med nær og varig relasjon menes den relasjon som finnes mellom for eksempel ektefeller, partnere, slektninger og venner.

Samtykke fra samboende over 18 år skal innhentes etter en obligatorisk samtale mellom kriminalomsorgen og samboende, for å sikre at informasjonen er forstått og at samtykket er reelt. Samboende skal forklares hva straffegjennomføringen innebærer, og at samtykket kan trekkes tilbake. Samtalen kan skje med samboeren alene eller når domfelte og samboeren er til stede sammen. Samtykket skal være skriftlig.

Samboende kan trekke tilbake sitt samtykke på ethvert tidspunkt før eller under straffegjennomføring med elektronisk kontroll.

Dersom en samboende ønsker å trekke sitt samtykke etter at straffegjennomføringen er påbegynt, bør kriminalomsorgen undersøke bakgrunnen for tilbaketrekkingen gjennom en samtale med den samboende. Når en samboende trekker sitt samtykke skal kriminalomsorgen så langt det er mulig finne andre løsninger, som for eksempel å bistå domfelte i å skaffe seg en ny egnet bolig, før overføring til fengsel besluttes.

Særlig om barn

Hvis domfelte har barn skal det ved vurderingen av om straffegjennomføring med elektronisk kontroll kan innvilges, tas hensyn til om denne type straffegjennomføring vil være til barnets beste. Straffegjennomføring med elektronisk kontroll skal ikke innvilges dersom straffegjennomføringen antas å ville ha en negativ innvirkning på samboende barn.

Kriminalomsorgen skal så langt det er mulig forsikre seg om at samboende barn ikke kan komme til å lide overlast som følge av straffegjennomføringen. Hvis det er mistanke eller tvil om straffegjennomføringen kan ha en skadelig innvirkning på samboende barn, bør det innhentes faglig råd om dette hos rette sakkyndige, jf. straffegjennomføringsloven § 7a annet ledd bokstav b.

Domfelte skal oppfordres til, men har ingen plikt til, å informere barn i husstanden om at straffegjennomføring med elektronisk kontroll skal gjennomføres i hjemmet.

Barn som er kjent med at det skal gjennomføres straff i hjemmet har rett til å uttale seg, jf. forskriften § 1-3. Barnets uttalelser skal tillegges større vekt med barnets alder og modenhet. Når barnet er fylt 12 år skal det legges stor vekt på hva barnet mener.

Domfelte som bor sammen med barn, men som ikke bor sammen med barnets andre forelder, skal oppfordres til å informere denne om at domfelte skal gjennomføre straff med elektronisk kontroll i barnets hjem.

Utilrådelighetsvurderingen

Generelt om utilrådelighetsvurderingen

Ved vurderingen av om straffegjennomføring med elektronisk kontroll er utilrådelig skal det særlig tas hensyn til den type lovbrudd domfelte er dømt for. Det skal videre tas hensyn til det straffbare forholdets alvorlighetsgrad, hvem det er begått mot og den allmenne rettsoppfatning. Det skal ved vurderingen legges vekt på hvor lang tid det har gått siden det straffbare forhold ble begått. Det skal særlig tas hensyn til fornærmede og pårørende, for eksempel dersom noen av disse bor i domfeltes nabolag. Behovet for samfunnsbeskyttelse skal tillegges stor vekt og skal inngå som en viktig del av vurderingen.

Også domfeltes straffehistorikk skal vektlegges. Det må blant annet tas hensyn til om domfelte tidligere er dømt for en type kriminalitet som ville utelukke straffegjennomføring med elektronisk kontroll.

Dersom domfelte er ung eller dersom det er en berettiget grunn til å tro at domfelte ikke vil være i stand til å gjennomføre straffen i fengsel på grunn av sin helsesituasjon, skal dette tillegges stor vekt.

Særlig om lovbrudd utøvd i eller fra hjemmet

Dersom det aktuelle lovbruddet er utøvd i eller fra hjemmet, skal straffegjennomføring med elektronisk kontroll som hovedregel ikke innvilges. Dette kan gjelde økonomisk kriminalitet, utøvelse av telefontrusler eller ulike typer internettkriminalitet som er begått fra hjemmet. Ved vurderingen av om domfelte som har begått lovbrudd i eller fra eget hjem likevel skal kunne gjennomføre straff med elektronisk kontroll, skal det ses hen til den allmenne rettsoppfatning samt om det foreligger en særlig gjentakelsesfare som følge av at straffen gjennomføres i hjemmet. Det skal videre legges vekt på kriminalitetens alvorlighetsgrad.

Særlig om volds- og seksualforbrytelser

Domfelte som i den aktuelle saken er dømt for volds- eller seksualforbrytelser skal som hovedregel ikke innvilges straffegjennomføring med elektronisk kontroll. Forskriftens bestemmelse om at straffegjennomføring med elektronisk kontroll ikke skal innvilges dersom volds- eller seksualforbrytelsen var rettet mot en person domfelte bodde eller fortsatt bor sammen med, gjelder uavhengig av om en eventuell samboende samtykker.

Unntak

Fra hovedregelen i forskriften § 7-3 fjerde ledd andre punktum kan det gjøres unntak for unge lovbrøyttere. Det skal i vurderingen legges særlig vekt på om domfelte er i en rehabiliteringssituasjon og om han eller hun er under utdanning. Det skal også tas hensyn til fengselsstraffens lengde. Jo yngre domfelte er, desto større grunn er det til å gjøre unntak.

Videre kan det gjøres unntak ved delgjennomføring der domfelte allerede har sonet deler av fengselsstraffen og det anses hensiktsmessig for domfeltes rehabilitering og tilbakeføring til samfunnet at han gjennomfører den siste delen av straffen med elektronisk kontroll. Det skal legges vekt på hvor stor del av fengselsstraffen domfelte har gjennomført og hvor lang tid det er siden det straffbare forhold ble begått.

Formålet med straffen, sikkerhetsmessige grunner og unndragelsesfare

I vurderingen av sikkerhetsmessige forhold kan det legges vekt på blant annet:

- om domfelte har begått kriminalitet under tidligere straffegjennomføringer
- om domfelte har brutt vilkårene for samfunnsstraff, møteplikt eller annen straffegjennomføring utenfor fengsel
- om domfelte tidligere har unndratt seg straffegjennomføring eller unnlatt å møte til straffegjennomføring

Forskriften §7-4. Krav til domfelte under straffegjennomføringen

Domfelte plikter å følge den gjennomføringsplanen som er utarbeidet av kriminalomsorgen.

Domfelte skal være sysselsatt under straffegjennomføringen. Et vilkår for at sysselsettingen godkjennes er at domfelte kan kontrolleres på en tilfredsstillende måte. Det er ikke tillatt med sysselsetting utenfor Norge.

Domfelte skal pålegges å møte for kriminalomsorgen eller annen offentlig myndighet, person eller organisasjon som kriminalomsorgen anviser minimum to ganger per uke.

Domfelte forplikter seg til å være rusfri under hele straffegjennomføringen. Ved iverksettelse av straffegjennomføringen skal domfelte alltid avlegge urinprøve.

Iverksettelse

Ved helgjennomføring regnes straffegjennomføringen som iverksatt når fotlenken settes på den domfelte og det øvrige tekniske utstyret er installert i domfeltes hjem. Ved delgjennomføring regnes overføring til straffegjennomføring med elektronisk kontroll fra samme tidspunkt.

Forbud mot å forlate boligen

Utenom de innvilgede opphold utenfor boligen skal domfelte være hjemme under hele straffegjennomføringen. Boligen omfatter i denne sammenheng innendørs areal samt et eventuelt mindre avgrenset utendørs område i direkte tilknytning til boligen. Domfelte har ikke anledning til å benytte eventuell hage. Dersom domfeltes bolig er svært stor kan kriminalomsorgen begrense det innendørs areal som domfelte kan benytte under straffegjennomføringen.

Gjennomføringsplan

En gjennomføringsplan skal inneholde de krav og vilkår som settes for straffegjennomføringen, herunder et detaljert aktivitetsskjema hvor samtlige utganger fra og innganger til hjemmet fremgår. Gjennomføringsplanen skal videre inneholde hvilke kontrolltiltak som kan iverksettes og konsekvensene av brudd på vilkår.

Domfelte må, ut fra sine forutsetninger, selv bidra aktivt til å innfri de kravene som stilles for straffegjennomføring med elektronisk kontroll. Kriminalomsorgen skal bistå domfelte i dette.

I gjennomføringsplanen skal det tas hensyn til den enkelte domfeltes forutsetninger og behov. Den domfelte bør så langt som mulig selv delta i utformingen av gjennomføringsplanen.

I gjennomføringsplanen skal det fremgå på hvilken adresse domfelte skal oppholde seg under straffegjennomføringen, når straffegjennomføringen kan iverksettes eller overføring fra fengsel kan skje og hvem som skal være den domfeltes kontakt i kriminalomsorgen. Det skal også fremgå hvilke samarbeidspartnere som er involvert i straffegjennomføringen, som for eksempel skole, arbeidsgiver, behandlingsinstitusjon e.l.

Sysselsetting og bolig bør være klarlagt for hele straffegjennomføringstiden. Kriminalomsorgen kan innvilge endring av bolig eller innhold i sysselsetting underveis i straffegjennomføringen dersom disse godkjennes.

Aktivitetsskjema

Som en del av gjennomføringsplanen skal det i samarbeid mellom domfelte og kriminalomsorgen utarbeides et aktivitetsskjema som viser fastsatte opphold utenfor hjemmet.

Opphold utenfor hjemmet, med tidsangivelse og formål, skal være avtalt før straffegjennomføringen iverksettes, enten for hele straffegjennomføringen eller for en avgrenset periode. Det er unntaksvis mulig å avtale justeringer i aktivitetsskjemaet underveis i straffegjennomføringen.

Reisetid til og fra aktiviteter, sysselsetting og andre formål, skal medregnes når utgang fra boligen fastsettes. Det skal vurderes hvor mye tid som er nødvendig ut fra den aktuelle reiselengde og hvilket transportmiddel som benyttes, slik at man har rimelig tid til å komme seg til og fra innenfor de gitte tidsrammer. Ved fastsettelsen av reisetid til og fra sysselsetting for domfelte som har omsorg for barn kan det inkluderes tid til følgning og henting av disse. En utvidelse av reisetiden for dette formål kan innvilges etter en totalvurdering av domfeltes familiesituasjon, herunder barnas behov for følge og om det finnes andre i familien som kan følge barna.

Dersom det oppstår uforutsette situasjoner som gjør at domfelte ikke klarer å overholde det fastsatte aktivitetsskjemaet, må domfelte underrette kriminalomsorgen umiddelbart.

Endringer i aktivitetsskjemaet er ikke et enkeltvedtak.

Når aktivitetsskjemaet utformes skal det tas hensyn til fornærmede eller dennes pårørende i saken. For eksempel bør fritidsaktiviteter ikke legges i nærheten av fornærmede eller pårørendes bosted. Bestemmelser som tar sikte på å ivareta fornærmede, som restriksjoner i domfeltes kontakt med fornærmede, kan settes som særlige vilkår for straffegjennomføringen.

Avvik fra aktivitetsskjemaet som følge av sykdom

Avvik fra aktivitetsskjemaet som følge av egen eller barns sykdom skal dokumenteres fra første fraværsdag ved legeerklæring. Legeerklæringen skal fremlegges for kriminalomsorgen innen tre dager fra første fraværsdag.

Sykdom som medfører at domfelte ikke klarer å oppfylle vilkårene for straffegjennomføring med elektronisk kontroll og som strekker seg ut over syv dager skal som hovedregel medføre at straffegjennomføringen avbrytes, jf. straffegjennomføringsloven § 35.

Dersom domfelte under straffegjennomføring med elektronisk kontroll legges inn i sykehus skal kriminalomsorgen vurdere om domfelte skal overføres til straffegjennomføring etter straffegjennomføringsloven § 13.

Sysselsetting

Sysselsettingens formål

Ett formål med sysselsetting er at domfelte skal kunne ivareta sine økonomiske forpliktelser. Et annet viktig formål er at domfelte gis mulighet til å ivareta sine sosiale forpliktelser og oppholde seg utenfor hjemmet. Det er derfor ikke et krav om at sysselsettingen må være lønnet.

Hva kan godkjennes som sysselsetting?

Kriminalomsorgen skal godkjenne sysselsettingen.

Med sysselsetting menes arbeid, opplæring eller andre tiltak som holder domfelte i en hensiktsmessig aktivitet. Andre tiltak kan for eksempel være poliklinisk behandling i regi av helsemyndighetene eller frivillig arbeid for en organisasjon. Aktivitet som godkjennes som samfunnsnyttig tjeneste under gjennomføring av dommer på samfunnsstraff, kan være sysselsetting under straffegjennomføring med elektronisk kontroll.

Arbeid i egen virksomhet, eller som selvstendig næringsdrivende kan godtas som sysselsetting. Det samme gjelder omsorg for egne barn eller pleietrengende slektninger.

For pensjonister, sykemeldte og personer med nedsatt funksjonsevne kan for eksempel dagsentra eller tilsvarende organiserte aktiviteter godkjennes. Sysselsetting skal i disse tilfellene tilpasses den enkeltes forutsetninger. Kriminalomsorgen kan etter samtykke fra domfelte ta kontakt med vedkommendes NAV-kontor eller fastlege eller annen spesialist for å diskutere sysselsettingens form og omfang.

Kriminalomsorgen skal legge forholdene til rette for at språkproblemer ikke skal være til hinder for straffegjennomføring med elektronisk kontroll. Norskundervisning kan regnes som sysselsetting.

Hvis domfelte ikke har arbeid, går på skole eller studerer, skal kriminalomsorgen medvirke til å formidle kontakt og undersøke muligheter for å finne egnet sysselsetting, jf. straffegjennomføringsloven § 18. En mulighet er å tilby ulønnet samfunnsnyttig tjeneste eller ulike tiltak i regi av NAV.

Sysselsettingens omfang

Domfelte skal i gjennomsnitt være sysselsatt i minst 20 timer og høyst 40 timer per uke. I særlige tilfeller kan flere eller færre timer godtas, men likevel ikke færre enn 15 timer per uke.

For domfelte som er pensjonister, sykemeldte eller har nedsatt funksjonsevne kan det gis anledning til sysselsetting i mindre enn 20 timer.

Sysselsettingen skal i utgangspunktet skje utenfor hjemmet. Dersom sysselsettingen skjer i hjemmet må den domfelte i tillegg delta på annen sysselsetting utenfor hjemmet minimum 15 timer i uken.

Ved behov kan det pålagte sysselsettingsnivået oppnås gjennom en kombinasjon av arbeid, skolegang, studier, særskilt tilrettelagt sysselsetting, sysselsettingsfremmende tilbud, poliklinisk behandling eller andre tiltak.

Kvelds-, natt eller skiftarbeid kan godtas. Utover dette skal sysselsettingen ikke være av et slikt omfang at det krever overnatting utenfor boligen. Overtidsarbeid skal normalt ikke godkjennes.

I uker med helligdager kan det gjøres unntak for kravet til antall timer sysselsetting.

Kontaktperson

Det skal som hovedregel oppnevnes en kontaktperson ved stedet for sysselsettingen. Vedkommende skal informere kriminalomsorgen ved ureglementert fravær eller andre uregelmessigheter i forbindelse med sysselsettingen. En underordnet kollega, en

slektning, eller en person som står i nær personlig relasjon til domfelte bør ikke være kontaktperson.

I særlige tilfeller eller dersom det ikke er praktisk mulig å ha en kontaktperson på sysselsettingsstedet, kan kontaktperson utelates under forutsetning av at kriminalomsorgen kan kontrollere domfelte på annen måte. Frykt for å miste jobben er ikke tilstrekkelig grunn til å unnlate å ha kontaktperson.

Møter for kriminalomsorgen

Straffegjennomføring med elektronisk kontroll skal skje under tett oppfølging fra kriminalomsorgen. Minst ett av møtene skal være med kriminalomsorgen. Det andre møtet kan være med kriminalomsorgen eller med noen som kriminalomsorgen godkjenner. Dersom det pålegges å møte for annen offentlig myndighet eller organisasjon som kriminalomsorgen har godkjent, bør det etableres en kontrollordning.

Innholdet i møtene med kriminalomsorgen kan bestå av programvirksomhet, oppfølgingssamtaler, deltakelse i grupper, behandlingsopplegg eller annet individuelt tilrettelagt tilbud som er egnet til å motvirke ny kriminalitet.

Møtene bør hovedsaklig foregå mens domfelte ellers ville oppholdt seg i hjemmet, og ikke på tidspunkter som vil gå ut over de timene domfelte er innvilget permisjon. Møtene kommer i utgangspunktet i tillegg til sysselsettingen, men kan legges innenfor sysselsettingstiden dersom dette anses hensiktsmessig. Møtene kan skje i domfeltes hjem dersom dette anses hensiktsmessig. Det skal i så fall være to personer til stede fra kriminalomsorgen.

For domfelte som gjennomfører straff med elektronisk kontroll på over to måneder skal det midtveis i gjennomføringen foretas en vurdering av straffegjennomføringen så langt. I en slik midtsamtale skal kriminalomsorgen sammen med domfelte vurdere gjennomføringsplanen, og den domfelte skal gis anledning til å si hva han synes om straffegjennomføringen.

En tilsvarende sluttsamtale skal gjennomføres for alle som gjennomfører straff med elektronisk kontroll i forbindelse med løslatelse, eventuelt ved overføring til fengsel. Eventuelle samboere bør også høres.

Midt- og sluttsamtalene skal komme istedenfor ett av de to ukentlige oppmøtene for kriminalomsorgen, og samtalene kan skje i domfeltes hjem dersom dette gjør det enklere for eventuelle samboere å delta.

Rusmidler

Domfelte skal forplikte seg til å oppgi eventuell bruk av legale legemidler som kan ha innvirkning på prøveresultatene. Domfelte skal oppfordres til å fremlegge relevant dokumentasjon.

Urinprøve og utåndingsprøve ved iverksettelse

Urinprøve og utåndingsprøve skal alltid avgis samme dag som iverksettelsen av straffegjennomføringen.

Ved helgjennomføring skal prøvene avlegges umiddelbart etter at straffegjennomføringen er iverksatt. Ved delgjennomføring kan det også godtas at domfelte avlegger urinprøven i fengselet.

De ordinære regler for urinprøvetaking, jf. straffegjennomføringsloven § 29 med tilhørende bestemmelser, gjelder tilsvarende. Dersom urinprøven avlegges under påsyn kan dette skje i domfeltes hjem.

Konsekvenser av positiv urinprøve eller utåndingsprøve ved iverksettelse

Ved helgjennomføring skal den første urinprøven benyttes som sammenligningsgrunnlag for senere urinprøvekontroller. Dersom utåndingsprøven er positiv må kriminalomsorgen vurdere om iverksettelsen skal utsettes til prøven er negativ.

Ved delgjennomføring er domfelte allerede under straffegjennomføring, og dersom den første urinprøven eller utåndingsprøven er positiv vil dette medføre overføring til fengsel.

Forskriften § 7-5. Kontroll

Kriminalomsorgen skal kontrollere at de fastsatte vilkårene overholdes og at gjennomføringsplanen følges.

Kriminalomsorgen kan foreta uanmeldte kontrollbesøk i hjemmet eller på sysselsettingsplassen for å kontrollere at vilkårene for straffegjennomføring med elektronisk kontroll overholdes.

Kontrollens formål og innhold

Den som gjennomfører straff med elektronisk kontroll er å anse som frihetsberøvet. Straffegjennomføring med elektronisk kontroll forutsetter at det kan foretas effektiv kontroll av at de nødvendige vilkår overholdes. Kontrollen skal være organisert på en slik måte at brudd på vilkårene kan oppdages og slik at kriminalomsorgen kan sette inn tiltak døgnet rundt, alle dager i uken.

Kontrollnivået under straffegjennomføringen skal være høyt, men samtidig individuelt tilpasset den enkelte domfeltes situasjon. Kontrollbehovet skal vurderes i forbindelse med egnethetsvurderingen, ved straffegjennomføringens begynnelse og fortløpende under straffegjennomføringen.

I kontrollen inngår foruten den elektroniske kontrollen, uanmeldte kontrollbesøk i hjemmet og på sted for sysselsetting, samarbeid med kontaktperson på sysselsettingssted og ruskontroll.

Hensiktsmessige kontrollrutiner må bygge på gode kunnskaper om domfelte, om gjeldende regelverk og om hvordan det tekniske utstyret fungerer. Kriminalomsorgen må utarbeide rutiner med henblikk på at det kan foretas hendelsesstyrte kontrollbesøk ved behov.

Kontrollen av domfelte skal foregå på en diskret og respektfull måte.

Uanmeldte kontrollbesøk

Det skal foretas minimum to uanmeldte kontrollbesøk per uke, og besøkene skal fordeles jevnt mellom domfeltes hjem og sysselsettingsplass. Ved behov kan også andre utganger fra boligen kontrolleres. Formålet med de uanmeldte kontrollbesøkene er kontroll og bør normalt være kortvarige.

Ved uanmeldt kontrollbesøk i hjemmet skal det alltid være to ansatte til stede, enten fra kriminalomsorgen eller eksterne kontrollører. Ved slike besøk bør domfelte varsles per telefon kort tid i forveien.

Kriminalomsorgen bør ved behov samarbeide med politiet om hjemmebesøk i forbindelse med uregelmessigheter og ved overføring til fengsel.

Kontroll ved sysselsettingsplassen kan eventuelt forsterkes eller erstattes ved telefonkontakt med kontaktpersonen på sysselsettingsstedet dersom dette anses nødvendig eller hensiktsmessig.

Ruskontroll

Kriminalomsorgen skal foreta kontroller slik at et eventuelt rusmisbruk kan bli oppdaget. Straffegjennomføringslovens alminnelige regler for rusmiddelkontroll gjelder tilsvarende, jf. straffegjennomføringsloven § 29 med tilhørende bestemmelser.

Domfelte skal avgi utåndingsprøve i forbindelse med kontrollbesøk i hjemmet, ved oppmøte for kriminalomsorgen og ellers når slik prøve avkreves. Personale fra kriminalomsorgen eller en ekstern kontrollør skal stå for prøvetakingen.

Eksterne kontrollører

Dersom det anses hensiktsmessig for å foreta effektiv kontroll kan kriminalomsorgen utpeke en kontrollør som ikke er ansatt i kriminalomsorgen (ekstern kontrollør).

Det er særlig aktuelt å benytte en slik ordning i de tilfeller hvor domfelte bor langt fra den nærmeste lokale kriminalomsorgsenhet. Det kan også være aktuelt med ekstern kontrollør dersom domfelte har manglende språkkunnskaper eller spesielle behov som på en bedre måte kan tilgodeses gjennom bistand av ekstern kontrollør. Kriminalomsorgen skal påse at kontrolløren har den nødvendige kompetansen for

oppdraget. Eksterne kontrollører må fremlegge utvidet vandelsattest og skal underskrive taushetsløfte.

Det skal inngås en skriftlig avtale hvor oppgavene og ansvarsområdene presiseres. Eksterne kontrollører bør vanligvis ikke stå for urinprøvekontroller.

En person som står i en nær og personlig relasjon til domfelte skal ikke benyttes som ekstern kontrollør overfor denne.

Eksterne kontrollører kan kontrollere domfelte uten at personale fra kriminalomsorgen er til stede. Den eksterne kontrolløren kan imidlertid ikke på eget initiativ endre gjennomføringsplanen.

Eksterne kontrollører skal kunne legitimere seg som representant for kriminalomsorgen overfor den domfelte.

Forskriften § 7-6. Permisjon

Domfelte er i utgangspunktet forpliktet til å oppholde seg i hjemmet under hele straffegjennomføringen, med unntak av utgang til sysselsetting.

Dersom sikkerhetmessige grunner ikke taler mot det, kan kriminalomsorgen gi domfelte permisjon av kortere tids varighet når det anses formålstjenlig.

Permisjonens formål

Permisjoner fra straffegjennomføring med elektronisk kontroll skal bidra til å støtte domfeltes rehabilitering og ivaretagelse av sosiale forpliktelser, men skal ikke være av et slikt omfang at formålet med straffegjennomføringen uthules.

Permisjon

Såfremt det anses formålstjenlig for gjennomføring av straffen kan domfelte innvilges inntil 5 timer permisjon per uke. Permisjonen skal særlig bidra til at domfelte kan opprettholde sine sosiale forpliktelser og behov, og fremme domfeltes tilpasning til samfunnet. Permisjonen kan for eksempel benyttes til innkjøp, klesvask, oppfølging av barn og andre personlige gjøremål.

Domfelte som gjennomfører deler av straffen med elektronisk kontroll kan i tillegg innvilges ordinær permisjon i inntil ett døgn per måned dersom vilkårene for permisjon er oppfylt.

For øvrig gjelder de ordinære regler om permisjon, jf. straffegjennomføringsloven § 33, jf. § 36. Ved vurderingen av om korttidspermisjon eller velferdspermisjon skal innvilges skal det tas hensyn til om formålet med permisjonen kan ivaretas gjennom det totale omfanget av utgang.

Det bør oppfordres til å legge noe av permisjonen til dager uten sysselsetting. Permisjoner skal normalt bare tillates mellom kl 06.00-22.00.

Forskriften § 7-7. Brudd

Ved brudd på de krav og vilkår som kriminalomsorgen har satt for straffgjennomføringen kan kriminalomsorgen beslutte overføring til fengsel eller gi skriftlig irettesettelse som nevnt i straffgjennomføringsloven §§ 14 sjette ledd og 40 tredje ledd.

Hvilken reaksjon som skal benyttes vil bero på en individuell vurdering av bruddets alvorlighetsgrad og omstendighetene rundt bruddet.

Retningslinjene punkt 3.43 om "Brudd der straff gjennomføres utenfor fengsel i medhold av straffgjennomføringsloven § 16" gjelder tilsvarende.

Vedtak om overføring til fengsel

Alvorlige eller gjentatte brudd på gjennomføringsplanen, herunder aktivitetsskjemaet, skal i hovedsak føre til at domfelte overføres til fengsel. Kriminalomsorgen kan imidlertid vurdere om den domfelte kan fortsette gjennomføringen med økt kontroll, først og fremst ved å intensivere kontakten med domfelte.

Kriminalomsorgen skal beslutte overføring til fengsel når domfelte har vært påvirket av alkohol, narkotika, dopingpreparater eller andre medisiner som ikke er avtalt med kriminalomsorgen. Det samme gjelder dersom domfelte nekter å medvirke til at det blir tatt utåndings-, urin- eller blodprøve, med mindre det er medisinske eller andre tungveiende grunner for dette.

Dersom domfelte med hensikt skader eller forsøker å manipulere det tekniske utstyret kan det være grunnlag for å beslutte overføring til fengsel.

Dersom kriminalomsorgen ikke oppnår kontakt med domfelte via det elektroniske utstyret eller på annen måte, kan det fattes vedtak om overføring til fengsel og domfelte skal etterlyses via politiet.

Dersom det allerede er fattet vedtak om prøveløslatelse når domfelte overføres til fengsel gjelder omgjøringsadgangen etter straffgjennomføringsloven § 7 g).

Forskriften § 7-8. Avgjørelsesmyndighet

Vedtak om innvilgelse og avslag på søknad om straffgjennomføring med elektronisk kontroll treffes på regionalt nivå. Forskrift til lov om straffgjennomføring § 2-1 første ledd gjelder ikke ved søknad etter straffgjennomføringsloven § 16 annet ledd.

Avgjørelse om endring av vilkår, reaksjon på brudd, overføring til fengsel, straffavbrudd, løslatelse m.v. treffes av lokalt nivå.

Med lokalt nivå menes her leder av friomsorgskontor eller den som er bemyndiget.

Når domfelte er idømt fengselsstraff på mer enn ti år treffes alle avgjørelser av regionalt nivå, jf. straffegjennomføringsloven § 6 annet ledd.

Forskriften § 7-9. Saksbehandling

Kriminalomsorgen skal informere domfelte om muligheten for å søke om straffegjennomføring med elektronisk kontroll. Domfelte må sende søknad innen 14 dager etter at informasjonsskriv fra kriminalomsorgen er mottatt.

Formkrav

Søknad om straffegjennomføring med elektronisk kontroll skal være skriftlig.

Helgjennomføring

Ved helgjennomføring skal informasjon om straffegjennomføring med elektronisk kontroll sendes til domfelte som er idømt fengselsstraff i inntil fire måneder og som bor i et fylke hvor ordningen er innført. Informasjonen sendes til den adresse politiet oppgir.

Fristen for å søke om helgjennomføring med elektronisk kontroll er 14 dager etter at domfelte har mottatt informasjon fra kriminalomsorgen. Det vil i særlige tilfeller være mulighet til å søke på et senere tidspunkt.

Søknad om straffegjennomføring med elektronisk kontroll sendes til regionadministrasjonen hvor domfelte er bosatt eller skal bosette seg.

Søknad om straffegjennomføring med elektronisk kontroll medfører ikke utsatt iverksettelse av soningsinnkalling.

Delgjennomføring

Dersom en innsatt ønsker å overføres til straffegjennomføring med elektronisk kontroll skal fengselet medvirke til at søknaden foreligger i god tid før en eventuell overføring er aktuell, og skal ved behov bistå den domfelte med å skrive søknaden. Videre skal fengselet bidra til at forholdene legges til rette for overføring til straffegjennomføring med elektronisk kontroll. Fengselet skal avgi en uttalelse i saken som skal inneholde informasjon om hvordan domfeltes soning har forløpt, samt en beskrivelse av forhold som er relevante ved en eventuell overføring.

Domfeltes søknad og fengselets uttalelse sendes til regionadministrasjonen i det fylket hvor domfelte skal bosette seg under straffegjennomføringen. Friomsorgskontoret foretar deretter en egnethetsvurdering på samme måte som ved helgjennomføring.

Egnethetsvurdering

Friomsorgskontoret skal forberede alle saker for regionalt nivå. Det skal undersøkes om forutsetningene for straffegjennomføring med elektronisk kontroll er til stede og foretas en egnethetsvurdering av domfelte. Friomsorgskontoret skal på bakgrunn av egnethetsvurderingen komme med en innstilling til regionalt nivå, som fatter det endelige vedtak.

Egnethetsvurderingen skal inneholde en vurdering av domfelte og dennes egnethet til å gjennomføre straffen utenfor fengsel. Ved delgjennomføring skal den også inneholde en uttalelse fra det fengselet der vedkommende er innsatt.

I forbindelse med egnethetsvurderingen skal kriminalomsorgen gjennomføre minst ett hjemmebesøk for å undersøke domfeltes boligforhold, herunder de tekniske forutsetningene for elektronisk kontroll, samt snakke med eventuelle samboende. Domfelte skal informeres om de krav og vilkår som gjelder for straffegjennomføringen.

Egnethetsvurderingen bør skje så snart som mulig etter at kriminalomsorgen har mottatt domfeltes søknad. Dagen for iverksetting av straffegjennomføringen bør ligge så nært i tid som mulig etter at søknaden er innvilget og helst innen en måned fra beslutningen er fattet.

Domfeltes forhold til rusmidler skal fremkomme av egnethetsvurderingen. Det skal også fremgå hvilke tiltak som er gjennomført under et eventuelt fengselsopphold for å forebygge misbruk. Dersom domfelte ikke viser motivasjon, vilje eller evne til å avslutte et pågående aktivt rusmisbruk i den perioden straffegjennomføringen skal vare, bør domfelte anses uegnet for straffegjennomføring med elektronisk kontroll.

For domfelte med ansvar for barn under 18 år bør det utredes hvordan vedkommende vil ordne seg med fortsatt ansvar for barna dersom domfelte overføres til fengsel.

Det skal om nødvendig benyttes tolk i forbindelse med kartleggingen dersom domfelte er alvorlig hørsels- eller talehemmet eller ikke behersker norsk. Den domfeltes behov for tolk i løpet av straffegjennomføringen skal kartlegges.

Domfelte som opptrer truende under saksforberedelsen eller som er påvirket av rusmidler eller som på annen måte unnlater å medvirke til saksforberedelsen, skal som hovedregel anses uegnet for straffegjennomføring med elektronisk kontroll.

Gjennomføringsplan

Dersom regionalt nivå innvilger søknad om straffegjennomføring med elektronisk kontroll, skal friomsorgskontoret utarbeide en gjennomføringsplan.

Endrede forutsetninger for straffegjennomføringen

Hvis samboende som tidligere har samtykket i straffegjennomføringen trekker samtykket tilbake, skal dette så snart som mulig utredes.

Hvis den personen som det aktuelle lovbruddet rettet seg mot flytter sammen med domfelte i løpet av straffegjennomføringen, skal gjennomføringen med elektronisk kontroll opphøre.

Omstendigheter som innebærer at den elektroniske kontrollen ikke fungerer, for eksempel brann, strømbrudd eller lignende kan føre til at domfelte må overføres til fengsel eller til avbrudd i straffegjennomføringen.

Klageadgang

Regionens enkeltvedtak kan påklages til Kriminalomsorgens sentrale forvaltning innen 7 dager etter at domfelte har mottatt vedtaket.

Klage medfører normalt ikke utsatt iverksettelse av straffegjennomføringen.

Friomsorgskontorets enkeltvedtak under straffegjennomføringen kan påklages til regionalt nivå.

Omgjøring av vedtak

Dersom de nødvendige forutsetninger for straffegjennomføring med elektronisk kontroll endres eller bortfaller før vedtaket iverksettes, kan vedtak om innvilgelse av straffegjennomføring med elektronisk kontroll omgjøres av regionalt nivå, jf. forvaltningsloven § 35 femte ledd.

Forberedelse til løslatelse

Etter at straffegjennomføringen med elektronisk kontroll er påbegynt skal kriminalomsorgen forberede løslatelsen jf. straffegjennomføringsloven § 41.

Løslatelse

Beslutning om løslatelse etter straffegjennomføringsloven §§ 42 og 43 treffes av friomsorgskontoret.

Når domfelte løslates eller prøveløslates skal kriminalomsorgen fjerne det elektroniske utstyret fra domfeltes bolig.

Forvaltningssamarbeid

Ved straffegjennomføring med elektronisk kontroll skal kriminalomsorgen legge til rette for at samarbeidende etater skal kunne yte sine lovbestemte tjenester til domfelte og for at domfelte skal få del i tjenestene.

Dersom den domfelte har behov for behandling for psykiske eller fysiske problemer bør det opprettes kontakt med sosial- og helsemyndighetene. I utgangspunktet bør slike henvendelser rettes til vedkommendes fastlege eller til fengselslegen.

Ved delgjennomføring skal kriminalomsorgen medvirke aktivt til å formidle kontakt mellom den domfelte og myndigheter og frivillige organisasjoner som kan bidra til å lette overgangen fra fengsel til frihet. Dersom slik kontakt allerede er etablert bør det vurderes å forsterke denne ved overføring til straffegjennomføring med elektronisk kontroll.

Økonomiske forhold

Utgangspunktet er at domfelte skal ha arbeid eller annen sysselsetting og dermed kunne sørge for eget livsopphold. Dersom domfelte, helt eller delvis, mangler midler til å dekke sitt livsopphold, skal kriminalomsorgen medvirke til at domfelte får kontakt med de aktuelle myndighetene som kan bidra til bolig, eventuelt utgifter til utrustning av bolig, støtte til livsopphold og nødvendige midler i forbindelse med sysselsetting.

Straffegjennomføring med elektronisk kontroll skal ikke medføre en reduksjon eller avkorting i offentlige ytelser som den domfelte mottar eller har krav på. Domfelte har rett til å heve eventuelle arbeidspenger, alderspensjon, sykepenger o.l. under straffegjennomføringen. Om nødvendig kan kriminalomsorgen innhente opplysninger om økonomiske bidrag som domfelte mottar fra det offentlige.

Domfelte vil normalt ikke få økonomisk kompensasjon for eventuelle utlegg i forbindelse med straffegjennomføringen. Dette innebærer at domfelte selv må dekke utgifter til telefon som elektronisk kontroll medfører. Videre må den domfelte selv bære eventuelle utgifter ved tapt arbeidsfortjeneste i forbindelse med ulike aktiviteter i gjennomføringsplanen og selv dekke reiser til og fra slike aktiviteter. Dersom domfelte mangler midler til telefonutgifter eller til transport til og fra aktiviteter som følger av vedkommendes gjennomføringsplan kan kriminalomsorgen likevel dekke slike utgifter etter søknad fra domfelte.

Kriminalomsorgen skal dekke utgifter i forbindelse med egnethetsvurdering, teknisk utstyr, kontroll og tilsyn, programvirksomhet eller annen aktivitet i kriminalomsorgens regi. Det samme gjelder tiltak og utstyr i forbindelse med rusmiddelkontroll. Utgifter til transport i forbindelse med overføring av domfelte til eller fra fengsel dekkes av den enheten som domfelte overføres fra.

Hvis den domfelte har forårsaket skader på, eller mistet hele eller deler av det tekniske utstyret kommer de alminnelige erstatningsregler til anvendelse, jf. retningslinjene punkt 3.44.